

MARADANDÓ AMERIKAI ÉLMÉNYEK

Irta: KÁLDY ZOLTÁN, az Evangélikus Egyház püspöke

Az elmúlt nyár végén, a magyarországi evangélikus egyház képviselőiben résztvettem az Egyházak Világtanácsa Központi Bizottságának ülésén az amerikai Rochesterben (N. Y.) Az ülés után az Amerikai Lutheranus Egyház elnöke, dr. Franklin C. Fry meghívott, hogy látogassam meg egyházközségében a magyar evangélikus gyülekezeteket. Körutam során így kerültem el Buffalóba, Clevelandba és New Yorkba. Találkozhattam lelkészekkel és gyülekezeti tagokkal, akik a mögöttünk levő ötven esztendő különböző időpontjaiban mentek ki Magyarországról Amerikába. Bármilyen nagy érdeklődéssel is néztem utamon a rochesteri Kodak gyárat, a buffalói harminckét emeletes City Hallt, a clevelandi Terminal Towert, továbbá New Yorkban a világ legmagasabb épületét, a híres Empire State Building-et, mégis a legmaradandóbb élményeket az amerikai magyarokkal való találkozásaim alkalmával szereztem. Nem voltak ezek a találkozások valami »rendkívüli«-ek, mégis a szívemig értek és maradandó élmények lesznek még hosszú ideig.

Amerikai utam előtt találkoztam néhány külföldi egyházi emberrel, akik arra figyelmeztettek, hogy »meg se próbáljak Amerikában kapcsolatot felvenni a magyar evangélikus gyülekezetekkel, mert azok nem kívánnak barátságban élni a szocialista Magyarországon élő egyházak vezetőivel«. Ezt a hírt hittem is, meg nem is! Azt tudtam, hogy a legutóbbi tizenöt esztendőben a »hidegháború« megvette a magáét nemcsak a népek, de az egyházak között is, viszont azt nem tudtam elhinni, hogy ugyanannak a népnek a fiai és ugyanannak az egyháznak a tagjai közé olyan mély árkot lehessen ásni, amelyen keresztül már nem vezet híd. Szilárd volt a reménységem, hogy az amerikai magyarokkal és köztük az evangélikus gyülekezeti tagokkal jó és szép találkozásaim lesznek.

A legnagyobb élményem éppen az volt, hogy nem csalódtam. Igaz ugyan, hogy az amerikai magyarok között is találkoztam elfogult, az épülő új magyar világot és benne az egyházi élet is egyoldalúan néző emberekkel, de nem ez volt az általános. Mérhetetlenül több azoknak a száma, akiknek szívében kiolthatatlanul ég a szülőföldjük és hazájuk iránti szeretet és akik nem hamis illúziókból élnek, hanem a valóságból kiindulva igyekeznek tárgyilagosan nézni azt a fejlődést, amely ma Magyarországon végbemegy.

Ennek volt a bizonyossága az a szeretet, amellyel a legnagyobb magyar evangélikus gyülekezet, a *cleveland-keleti*, fogadott. Szeptember 8-án a zsúfolt templomban olyan gyülekezetnek szolgáltam, amelynek szeme egyre jobban kifényesedett, amikor arról beszéltem, hogy bár majdnem tízezer kilométer választja el az amerikai magyarságot régi hazájától, mégis összeköt bennünket a közös történelem, a közös szülőföld és a közös felelősség hazánkért és népünkért. Szinte érezni lehetett, hogy egyre jobban átforrósodik a levegő és a messzenézó szemek talán keresték Budapestet, a Dunát, a Lánchidat, a Bakonyt és egy-egy várost vagy falut a Tisza mentén.

A clevelandi gyülekezetben az a szokás, hogy az istentisztelet végén a lelkész megáll a templom ajtajában és kezét fog a kijövőkkel. Ezt tettem én is. Ott álltam a templom kapujában és kezét fogtam férfiakkal és nőkkel, fiatalokkal és öregekkel. Sok meleg tekintettel találkoztam és sok szívből jövő meleg szó kereste az én szívemet. Úgy éreztem ez a kézfogás szimbolizálta összetartozásunk tudatát és egyben hidépítés volt mindkét oldalról. Közben arra gondoltam, hogy a mi időnkben így kell megfogniuk egymás kezét nemcsak a magyarországi és amerikai evangélikusoknak, hanem a különböző fajú, vallású, világnézetű és különböző gazdasági és társadalmi rendben élő népeknek is, hogy szép és békés jelene és jövője legyen az egész emberiségnek.

Aztán következett egy meleghangulatú szeretetvendégség a gyülekezet »Kossuth termé«-ben. Több mint másfél százan ültek a megterített asztalok mellett. Beszélgetés közben arra gondoltam, hogy az asztal mindig jelkép is: a közösségvállalásnak a szimbóluma. Akit leültetünk az asztalunkhoz, azt nemcsak az ételünkkel kínáljuk meg, hanem a szívünkkel is. És én tudom, hogy ezek az amerikai magyarok nemcsak a kenyérükkel kínálták meg engem, hanem a szívükkel is. Ebéd közben a gyülekezet felügyelője, Donó bácsi — aki régi »amerikás« — arra kért, beszéljek nekik a »magyarországi egyházi és politikai helyzet«-ről. Amikor megkérdeztem tőlük: »mennyi ideig beszélhetek?«, azt felelték: »ameddig csak tetszik!« Aztán kezdtem beszélni a második világháború nyomorúságáról. Arról, hogy elpusztult közel 1 millió magyar! Majd folytattam azzal, hogy a nagy vérontás után hogyan kezdett lábra állni népünk, hogyan indult meg újra az élet, milyen eredményeket értünk el és milyen hiányaink vannak még. Elmondtam azt, hogy az utóbbi években különösen »jó levegő«-ben folyik a hibák kijavítása, az ország építése és a jólét emelése. Az egyházak is hitelveiknek megfelelően véghezvitelik szolgálatukat. Természetesen még igen nagy erőfeszítésre van szükség, hogy a két világháború közötti lemaradást és a második világháború okozta nagy veszteségeket be tudjuk hozni. De népünk szorgalmas és bizakodó és ezért még az eddiginél is nagyobb eredményeket fog majd elérni.

A jelenlevők nemegyszer felállva tapsoltak és juttatták kifejezésre hazájuk iránti szeretetüket. A »hidegháború« fagyos levegőjét pedig egyszerre »elfújta a szél«.

A szeretetvendégség után egymás után jöttek hozzám az emberek és üzentek rokonaiknak Magyarországra: Újpestre, Pálfára, Kiskőrösre, Bakonyszentlászlóra, Győrbe és még sok-sok helyre. Megígértem, hogy személyesen átadom. De olyan sokfelé üzentek, hogy még a mai napig sem tudtam valamennyit személyesen átadni. Pedig szeretném, mert megígértem! És ez is hidépítés, amelyre olyan nagy szükség van kicsiben és nagyban!

Káldy Zoltán

